

PRAKTISK INFORMATION: DALMATINERVALP

Utfodring

Du har fått en matlista och det är viktigt att denna följs. Dalmatiner är vanligtvis matglada. Men i samband med miljöombyte kan aptiten avta. Det är så mycket annat i den nya miljön som pockar på valpens intresse. Om valpen inte vill äta prova att blanda i lite filmjök. Ibland kan det hjälpa att mata valpen lite från skålen. Vissa valpar äter först lite och sen efter en stund lite till. Ta bort skålen när valpen slutar äta och sätt fram den efter en liten stund igen. Men låt inte valpen hålla på och ha maten framme mer än högst 15 min. Ta bort maten som är kvar och låt den vänta till nästa mål. Du kan prova att blanda i grillad kyckling, eller katt- eller hundmat på burk. Men det ska vara lite och väl blandat i den ordinarie maten. Lite matrester kan också blandas i maten för att förhöja smaken.

Ibland kan valpar ha svårt att koncentrera sig på att äta. De springer fram och tillbaka till matskålen och äter lite i taget. Man kan då hjälpa dem genom att sitta vid skålen och eventuellt ta upp lite foder och bjuda från handen. Låt valpen äta så mycket den vill (om den inte är fruktansvärt matglad och verkar vilja äta "hur mycket som helst"). Det är viktigt att man kontrollerar valpens hull. Under de första sex månaderna växer valpen mycket och fort. Det gör inget om den har lite överhull. Det brukar "ramla av" lite längre fram i takt med att valpen växer. Det är generellt lättare att banta en hund än att få den att lägga på sig när det är fråga om unga aktiva hundar. Därmed inte sagt att valpen ska vara direkt fet, för det är inte heller bra.

Skötsel

Dalmatinern är en mycket lättskött hundras. I princip räcker det att klippa klorna regelbundet och eventuellt en schamponering någon gång vid behov. Ta för vana att klippa klorna en gång i veckan då behöver man bara klippa lite och riskerar inte att klippa i pulpan. Då lär sig hunden också att det inte är något farligt. Gör man det sällan blir hunden aldrig van. Man måste då också klippa mer av klon vilket kan upplevas mer obehagligt. Passa på när valpen är trött och dåsig! Den lilla valpen har man lämpligast i knäet. Eventuellt kan en andra person hjälpa till att "gulla" eller hålla i valpen. Det är inte ovanligt att valpen skriker, ålar sig och bär sig åt. Men det är bara att bestämma sig och klippa. Låter man bli på det här stadiet lär sig valpen att det lönar sig att bråka och kommer att praktisera det i andra situationer den inte vill vara med om. När hunden är större kan man gärna ställa den på ett bord. Många hundar "skärper" sig när de kommer upp på ett bord. Har du inte möjlighet att binda hunden i något får en person hålla den i ett halsband.

Det är bra att då och då känna över valpen. Titta i munnen, i öronen. Känn över så det inte sitter fästingar, etc. en allmän inspektion kan man säga. Detta ska valpen och den vuxna hunden acceptera utan protester. Även här är det bra om man har möjlighet att ställa hunden på ett bord. Att hunden är van vid och accepterar hantering gör ett eventuellt veterinärbesök mycket smidigare.

Hundens tänder

Valpen börjar ömsa sina mjölkttänder runt fyra månaders ålder. Det kan vara bra att kontrollera valpens tänder med jämna mellanrum. Se till så att mjölkttänderna verkligen lossnar och ramlar ut innan de bestående tänderna kommer. Skulle en mjölkttand sitta kvar kan den göra så att den bestående tanden hamnar fel. Detta är speciellt viktigt om du tänkt ställa ut din hund. Då kontrolleras alltid att hunden har korrekt bett.

Är mjölkttänderna lösa men inte vill lossna riktigt, kan man hjälpa till genom att ge hunden ett hårt hudkex som den kan gnaga på. Man kan också försiktigt lirka på den lösa tanden. Ett annat sätt är att låta valpen leka med en trasa och ha lite dragkamp. Skulle någon tand trots allt sitta kvar får man gå till veterinären och dra ut den. Det är särskilt viktigt när det gäller hörntänderna eftersom de annars kan växa snett och peka rätt in i gommen.

Försäkring

Valpen är försäkrad med en vilande försäkring i **Sveland**, Sveland Junior. Försäkringen har 40% rabatt första året. Säljaren är enligt Konsumentköplagen ansvarig för dolda fel t o m 3 år från köpetillfället. Jag har en dolda fel försäkring i Sveland som täcker eventuella reklamationer p g a dolt fel. Det är viktigt att dolda fel försäkringen och valpens individuella försäkring är i samma bolag. Detta för att undvika onödigt krångel om ett fel skulle visa sig. Jag anmäler varje köpare till Sveland, med namn och kontaktuppgifter. Köparen får information om försäkringen och kontaktuppgifter till mitt ombud i Sveland.

Vaccinationer

Din valp är vaccinerad mot parvovirus, valpsjuka, smittsam leverinflammation och kennelhosta. **Vid 12 veckors ålder ska den vaccineras** igen. Nästa vaccination är vid ett års ålder. Sedan är hunden grundvaccinerad. Därefter vaccineras vart tredje år. Efter vaccineringen vid 12 veckor kan vissa valpar visa en överkänslighetsreaktion. Den kan bli hängig och lite slö. Oftast går symptomen över inom ett dygn. Blir valpen mycket hängig måste man uppsöka veterinär.

Avmaskning

Din valp är avmaskad när den lämnar kenneln (Banmint). Valpen kan avmaskas ett par gånger till efter du fått hem den. Om ett par veckor och sen ytterligare en gång efter en månad. Sedan kan man avmaska en gång om året. Har hunden fångat råttor eller möss och ätit upp dem kan det vara klokt att avmaska en extra gång då dessa djur har mycket parasiter. Receptfria avmaskningsmedel finns att köpa på Apoteket.

Fästingar och annan ohyra

Fästingar är vanligt snart sagt året runt. Det finns flera olika behandlingar man kan vidta i förebyggande syfte. Främst kemiska medel som sätts i hundens päls i form av halsband eller lösning. Jag rekommenderar inte Scalibor fästinghalsband eftersom jag vet flera dalmatiner som blivit sjuka av halsbandet eller fått mycket kraftiga allergiska reaktioner. Exspot innehåller samma kemikaliska substans som Scalibor. Däremot har jag själv använt Frontline på mina egna hundar i många år och inte haft

några problem. Effekten har varit i nästan 2 månader. Frontline säljs receptfritt på apotek. Bravecto är ett annat medel som ges i tablettform. Jag har aldrig vågat prova detta eftersom det finns många fall av svåra biverkningar inrapporterat. Jag avråder rent generellt från att behandla valpar. Själv väntar jag till hunden är ett år innan den behandlas med något kemiskt fästingmedel.

Rävskabb förekommer på hundar och vissa år kan det gå riktiga epidemier. Om hunden börjar klia sig kraftigt, i synnerhet på frambenen och runt öronen ska man alltid i första hand misstänka rävskabb och få ordentligt utrett hos veterinären att det inte rör sig om skabb. Jag vet en hel del fall där hundar fått gå i månader med obehandlad rävskabb som hundägare eller veterinärer tolkat som "allergi" som behandlats med allergimedecin utan att den egentliga orsaken utretts och behandlats.

Övrigt att tänka på

Första tiden

Allt är ju nytt och den har inte sina syskon runt sig som den alltid haft. Speciellt märks detta när det är dags att sova. Försök se till att valpen är vaken de sista timmarna innan ni tänkt gå och lägga er. Släck ner så det inte är så ljust och sätt dig där ni tänkt att valpen ska sova. Ha den inte i knäet utan låt den ligga på sin plats bredvid dig. Så småning om somnar den och du kan försiktigt smyga därifrån.

De första nätterna är det bra om valpen sover i samma rum, helst så den kan se dig. Eventuellt att den ligger så du kan sträcka ner en hand till den om den vaknar på natten. Hundar är utpräglade flockdjur och innan de har lärt sig att vara ensamma får de kraftig ångest av att känna sig övergivna.

Rumsrenhet

På natten såväl som på dagen ska valpen inte ha för stor yta att vistas på. Det är lättare att känna sig trygg på en mindre yta. Dessutom blir det lättare för valpen att bli rumsren. Rumsren blir sällan valpen innan den är fyra månader. Oftast tar det längre tid. Lägg några dagstidningar på ett lämpligt ställe, tex i ett hörn eller vid en dörr. Snart kommer den att söka upp en tidning för att t ex kissa. Då kan man börja förflytta tidningarna mot ytterdörren. Samtidigt när man ser att valpen går till en tidning kan man snabbt ta ut den och belöna rikligt när den uträttar sina behov ute. Det är meningslöst att bestraffa valpen när den kissar inne. Det är lika tokigt som att bestraffa ett barn som kissar i blöjan. Tids nog mognar hunden och då löser det av sig självt. En valp är oftast nödig precis när den sovit, ätit eller lekt. Är man lite observant så hinner man ta ut den i rätt tid. Valparna är väl invanda att göra sina behov utomhus. De har en avdelning med tidningar i valprummet som de använder som toalett.

Sömn och aktiviteter

Du har nu fått hem en mycket ung individ, närmast att jämföras med ett litet småbarn. Följaktligen ska den ha ganska mycket lugn och ro. Den behöver få möjlighet att sova mycket. Den ska på kort tid dubbla sin vikt flera gånger. Detta kräver, som jag varit inne på tidigare, ordentligt med mat. Och **valpen får absolut inte motioneras!** Fram till den är sex, sju månader ska den bara röra sig på sina egna villkor. Det vill säga, man går inga långpromenader, låter inte valpen leka i timmar med äldre eller

större hundar. Den ska inte gå i trappor flera gånger varje dag. Bor du på ett sådant sätt får du bära valpen in och ut. Vad får den göra då, undrar du kanske? Har man tillgång till ett grönområde kan man slå sig ner där en stund och låta valpen strosa omkring, gärna lös då förstås. Ta med valpen till centrum eller åk en busstur eller liknande. Ta med den en sväng i bilen. Man kan gå korta pedagogiska promenader i koppel, 10 min runt kvarteret, bort till grannen så att valpen lär sig följa med i koppel medan den samtidigt får uppleva olika miljöer med alla olika ljud och dofter. När den blivit lite äldre ca 4 månader kan den börja gå små korta skogs promenader (högst 30 min) och när den är 5 månader klarar den lite längre turer (40-45 min). Att röra sig i skogen i kuperad terräng tränar balans och koordination och är utmärkt träning. Kort sagt, allt som den ska uppleva som vuxen är det bra om den får börja uppleva som valp. Den är som mest formbar nu och har lättast för att acceptera nya företeelser. Går du en **valpkurs**, vilket jag varmt rekommenderar, får du lära dig massor av olika saker du kan göra tillsammans med din valp.

Utrustning

Jag rekommenderar ett enkelt retrieverkoppel i textil. Finns i olika färger och material. Vissa med invävd reflex som syns i mörker. Ett retrieverkoppel är koppel och halsband i ett. Smidigt och funktionellt. Jag använder endast sådana själv. När det gäller halsband rekommenderar jag ett halvstryp i textilmaterial som kan tvättas. Gärna med reflex som syns i mörker. Märken jag själv gillar är Björkis och Hurtta. En inplastad spårlina är mycket bra att ha och kan användas om hunden inte kan vara lös och man vill ge mer frihet under promenad eller rastning. En vanlig spårlina är 15 m lång vilket är väl långt. Brukar klippa av en del så att den kommer ner till ca 9 m vilket är mer lagom och hanterligt. I långlinan har hunden god rörelsefrihet samtidigt som föraren har bättre kontroll över den än om den är lös. Inkallning och hörsamhet tränas bra med långlina. Jag avråder från Flexikoppel annat än till vuxna hundar som lärt sig gå fint i koppel.

Idag använder många hundägare sele till hunden. Det har blivit lite av en trend. En anledning är att man uppfattar selen som mer skonsam och att halsband och koppel ger nackskador. Problemen med sele är att det kan vara svårt att kontrollera hunden under promenaden. Den blir stark, drar och går inte att styra. I sele kan också hunden ligga på och snedbelasta. Det finns en uppsjö av olika selar med olika konstruktion och passform. Själv har jag provat WGW selen som har en konstruktion där kopplet sätts fast framtill vid bogen. Detta gör att hunden inte får samma styrka att kunna dra. Däremot kan den ligga på och dra snett. Personligen föredrar jag koppel av retrievermodell framför sele. Med rätt träning kan man lära hunden gå fint i koppel utan att dra. Sele kan man använda om hunden verkligen ska dra eller om man ska spåra med den. Annars tycker jag sele mest är till besvär.

Valpen behöver en liggplats. Jag rekommenderar en tjock fäll till hund i syntetfiber. Mjuka sängar uppbyggda med skumgummi och liknande riskerar att bli förstörda. Det finns bra sängar i hårdplast med kanter som hundarna gillar om man bäddar med en fäll. Dessa är hållbara och lätta att rengöra. Själv föredrar jag Kuranda hundsängar som finns i olika storlekar och material. Dessa sängar som kostar en del men är mycket slitstarka och hundarna gillar dem. De har ben så de kommer upp en bit från golvet. Det blir lätt att städa och sängen är lätt att hålla ren.

Reflexväst kan vara bra att ha under den mörka årstiden. Både till sig själv och hunden. Täcken använder jag själv ytterst sällan. Om hunden är i rörelse håller den sig varm. Viktigt att inte bada hunden under den kalla och blöta årstiden. Det naturliga fettet i pälsen gör den vattenavstötande. Bra också om hunden har lite extra hull under den kalla och blöta årstiden.

Kompostgaller är bra att ha. De kan användas inomhus för att stänga en dörröppning eller avdela ett rum.

När det gäller mat och vattenskålar föredrar jag rostfria som är lätta att diska.

Gå i koppel, ignorera andra hundar och komma på inkallning

Koppel måste alla hundar vänja sig vid. Ha lite godis t ex. korvbitar, locka med dig valpen när den inte vill följa med självmant. I början får man inte kräva perfektion. Det tar tid att lära valpen att den inte får dra när den går i koppel. Tänk på att ha kopplet ganska kort i början. Kopplets längd ska hålla valpen på plats nära dig. Den ska gå vid sidan. Börjar valpen dra och ligga på i kopplet, korta upp och håll valpen inom det område du bestämt. Man skall inte rycka i kopplet. Hårda ryck i kopplet kan vara skadligt. Tänk på att inte spänna armen och hålla emot. Fokusera på att vara avslappnad. Gå raskt, lugnt och målmedvetet i den riktning du bestämt. Titta rakt fram, tänk att du vet exakt vart du är på väg. Då blir det lättare att följa. Stanna inte, tveka inte, titta inte på annat, ignorera störningar (folk, andra hundar mm). Stressa inte.

Viktigt: Belöna *alltid* ögonkontakt. Så fort valpen tar kontakt beröm och belöna med en godis. Man måste vara uppmärksam och fokuserad och belöna varje ögonkontakt direkt. Om man tränar detta systematiskt blir resultatet en hund som söker kontakt själv under koppelpromenad. Den blir mycket mer intresserad av att hålla kontakt med dig under promenaden än att titta på annat. Bra, eller hur? Om du däremot stannar och tittar på allt möjligt, söker kontakt med andra, människor eller hundar, flyttas fokus utåt. Bubblan bryts och du tappar hunden. Sätt i system att ignorera andra hundar under promenad i koppel. Då lägger man grunden till en god vana nämligen att andra hundar inte är intressanta. Om man stannar och låter valpen hälsa i tid och otid på hundar man möter lägger man grunden till en dålig vana och eventuella framtida problem vid hundmöten.

Naturligtvis är det viktigt att valpen träffar andra hundar. Den behöver bygga god social kompetens att umgås med andra hundar. De hundar valpen skall träffa skall vara lugna, stabila och balanserade. Den vuxna hunden skall vara en bra förebild. Att gå promenad tillsammans är ett naturligt sätt för hundar att umgås i flock. Se om det går att hitta bra hundar och hundägare som du kan gå tillsammans med när valpen blivit större. Undvik hundar som är stressade och obalanserade, leker väldigt hårdhänt, är våldsamma eller rädda och nervösa. Sådana hundar har inget bra inflytande och innebär en risk att valpen kommer till skada eller får dåliga erfarenheter. Att en vuxen hund tuktar eller "säger till" valpen är ingen fara. Detta ingår i hundarnas naturliga kommunikation. Den äldre hunden kräver undergivenhet och respekt av valpen. Att valpen tar till sig budskapet och ser lite spak ut innebär inte att den är "rädd", det är dess sätt att signalera att den är lugn och undergiven.

Dalmatiner är livliga och har behov av att springa lösa en stund varje dag. Inkallning är A och O i hundens grunddressyr och inkallningsträning börjar direkt när du får hem valpen. Locka på valpen genom att glatt ropa dess namn plus någor kommando, t ex "kom". Beröm direkt när valpen tittar upp och tar kontakt – "bra, duktig", det gäller att agera snabbt och låta jätteglad och positiv – stoppa handen i fickan ta upp en godis t ex en korvbit eller bit köttbulle och vifta lite med godisbiten. Ge jättemycket beröm och godisbit när den kommer till dig. Koppla inte genast upp valpen. Träna detta varje dag - många, många gånger per dag. Ge alltid belöning i form av godis. Dalmatiner är väldigt smarta och börjar belöningen utebli förlorar de snart motivationen att komma. Locka bara på valpen en gång. Det är ingen mening att tjata genom att upprepa kommandon gång på gång som valpen ändå inte lyssnar på.

Vara lös ut och vara följsam: A och O är hur man går själv. Tänk på vart du ska! Gå målmedvetet. Stanna inte och "titta" på folk eller andra hundar – då blir givetvis valpen nyfiken och vill också titta och kanske springa fram. Samla upp hunden och gå, stanna inte, tveka inte. Träna på kontakt och beröm kontakt, använd rösten och förstärk alltid med godis. När valpen tagit kontakt och fått beröm för det kan man göra en liten övning, t ex "sitt" och sedan när valpen börjar bli duktig på det lämna den några steg medan den sitter kvar "sitt kvar/stanna". Men absolut inte varje gång den tar kontakt. Valpen/hunden ska inte uppfatta kontakten som ett krav utan som något positivt som den själv söker och skapar.

En sak jag själv är noga med är att valpen/hunden inte får springa ut genom dörrar eller grindar som öppnas. När den ska gå igenom en dörr eller grind måste den lära sig att vänta på tillåtelse. Först när valpen/hunden lugnt och snällt väntar får den gå igenom. Är den upphetsad och exalterad måste den vänta till den är lugn. Samma sak gäller i bilen. Hunden får inte kasta sig ut när bakluckan öppnas. Att lära sig vänta lugnt är en säkerhetsfråga.

Lite om dressyr

Det första du ska känna till är, att det är berömmet och belöningen som gör att din hund lär sig någonting. Du kan tillrättavisa i det oändliga. Får hunden aldrig beröm lär den sig inget annat än att vara rädd för dig. I sammanhanget är det viktigt att tillägga att hunden måste **uppfatta** att det är en belöning annars betyder det inget. Det innebär att man ibland måste bjussa på sig själv och bli ganska fjollig. Men vad spelar det för roll bara hunden uppfattar att den gjort rätt och att matte eller husse är jättegglada för det.

Berömmet måste komma direkt när hunden börjar göra rätt. Hunden lever precis i nuet. När du tränar inkallning är det t ex viktigt att berömma när hunden vänder sig emot dig och tittar på dig och börjar komma på väg till dig. Det måste synas att hunden blir glad, först då har berömmet gått in. Valpen förstår inte att den **varit** duktig utan bara när den **är** duktig. En tillrättavisning måste komma exakt när valpen gör fel eller ännu hellre precis sekunden **innan** den tänker bita i mattes skor. För att genast, då den avstod eller slutade bita i skorna, få berömmet. Vid tillrättavisning kan man använda ordet **nej**. Då lär sig valpen innebörden av det och det har man stor nytta av framöver. Ofta räcker det att vara lugn, bestämd och lite barsk. Att bli arg gör bara saker värre. Glöm inte berömmet direkt efter när valpen avstår från skon. Längre fram kommer det att räcka med att säga "nej", då vet hunden vad som gäller.

I början kan det vara klokt att ha valpen på ett sådant ställe där den inte kan ställa till för mycket oreda. Annars kan det bli väldigt mycket nejande och fyande vilket ju inte är trevligt vare sig för valpen eller för dess ägare. Ha hellre få regler som verkligen efterlevs än en massa som ändå ingen orkar följa upp till hundra procent.

Du kan lära din valp massor av kommandon, sitt, ligg, hit etc. Men tänk på att du inte kan "ställa krav" på valpen förrän den är vuxen. Dvs. du kan lära valpen att sätta sig på kommandot "sitt", men inte kräva att den ska sitta kvar. Du kan lära valpen att den ska komma på kommandot "hit", men inte bestraffa den om den inte kommer osv. När man lär valpen och även den vuxna hunden ska det vara roligt för både förare och hund. Ha alltid gott godis till hands när du tränar din hund. Tycker hunden det är roligt kommer den att lära sig mycket snabbare.

Andra hundar

Främmande hundar kan vara ett problem, inte för att de skadar din hund, utan för att de tar bort fokus från matte och husse som de viktigaste varelserna i valpens liv. Det är viktigt att valpen får träffa äldre, snälla hundar som kan bli bra förebilder och lära valpen hur den ska uppföra sig. Men det är inte meningsfullt att låta valpen dagligen träffa andra hundar bara för att busa och leva om. Vill du få en bra och nära kontakt med din hund och samtidigt vara den självklara ledaren, är det du som ska vara den viktigaste och roligaste i hundens liv. Detta blir du om du tar initiativ till kul aktiviteter, lär hunden nya saker etc. Det är också bra att valpen lär sig att det är du som bestämmer vilka hundar den ska hälsa på, inte valpen själv eller den andre hundens ägare. Detta blir en trygghet för hunden.

För mycket lek och bus är inte bra

För mycket lek med andra hundar kan också vara stressande på en redan aktiv hund. Andra aktiviteter man absolut ska undvika är pinnkastning eller upprepad kastning av vilket föremål som helst. Detta skapar en otrolig stress och kan få till följd att du får en "pinngalen" hund. Olika typer av kampekar där man har dragkamp med hunden bör ske med stor måtta om hunden är väldigt kampglad. Det är onödigt att bygga upp hundens självförtroende i det avseendet ännu mer.

Till sist

Detta var lite av mina erfarenheter som jag velat delge. Jag hoppas det inte blev för mycket. Det är så mycket jag har att säga. Nu är det upp till dig att förvalta din lilla valp. Jag önskar dig ett **LYCKA TILL** och hoppas ni får många fina år tillsammans. Som jag sagt tidigare, har du frågor eller bara vill prata hund, ring! Hellre en gång för mycket än en gång för lite. Har du problem, vänta inte tills det blivit värre, utan ring med en gång.

Tel. 0705 –60 84 38

Lycka till med valpen!

Tveka aldrig att kontakta mig om Du undrar över något

Åsa Boholm, kennel Ridotto